Rekenkamercommissie Gemert-Bakel en Laarbeek

Aan de raad en het college van B&W van Gemert-Bakel

i.a.a.
- gemeentesecretaris
- ambtelijk contactpersoon rekenkamer

Betreft: **rekenkameronderzoek in Gemert-Bakel en Laarbeek naar zorgfraude**

29 mei 2026

Geachte leden van de raad en het college,
Wij willen u ervan op de hoogte stellen dat de rekenkamer deel zal nemen aan het landelijke DoeMee onderzoek 2026 naar de aanpak van zorgfraude.

Het DoeMee-onderzoek is een initiatief van de Vereniging van Rekenkamers, waarbij meerdere lokale rekenkamers gezamenlijk deelnemen aan één onderzoekstraject naar een gemeenschappelijk onderwerp. Er doen ongeveer 114 lokale rekenkamers aan dit onderzoek mee (waaronder enkele gemeenschappelijke rekenkamers, zoals de onze).

De aanleiding voor de Vereniging van Rekenkamers om te kiezen voor een onderzoek naar de aanpak van zorgfraude is dat zorgfraude een veelzijdig en ernstig probleem is, variërend van administratieve fouten tot zware criminele opzet. Het raakt kwetsbare inwoners direct en zet de betaalbaarheid van ons zorgstelsel onder druk. Het effectief aanpakken hiervan is complex en vereist een constante balans tussen het waarborgen van zorgkwaliteit en het handhaven van rechtmatigheid.
Dit DoeMee-onderzoek richt zich op de gemeentelijke weerbaarheid tegen fraude binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet, waarbij gekeken wordt naar de *redelijkerwijs te verwachten* effecten van maatregelen die zorgfraude preventief en repressief aanpakken. Het onderzoek wordt uitgevoerd door BMC.

Het betreft volgens de rekenkamer een zinvol (voor-)onderzoek, waarmee relatief weinig middelen en beperkte ambtelijke capaciteit gemoeid zijn. We hebben e.e.a. op 12 maart jl. besproken met de regiegroep.

De **hoofdvragen** van het onderzoek zijn als volgt geformuleerd:
- Hoe weerbaar zijn gemeenten en samenwerkingsverbanden tegen zorgfraude binnen de Wmo en de Jeugdwet?
- Welke aanpak en maatregelen nemen gemeenten om zorgfraude tegen te gaan, zowel preventief als repressief, en wat zijn de redelijkerwijs te verwachten effecten hiervan?

Om deze hoofdvragen te beantwoorden, staan de volgende **deelvragen** centraal:
1. Wat is bekend over de redelijkerwijs te verwachten effecten van maatregelen om zorgfraude tegen te gaan?
2. Welke maatregelen nemen gemeenten (individueel of regionaal)?

3. In welke mate werken gemeenten samen om zorgfraude in het brede stelsel van de Jeugdwet en Wmo tegen te gaan?
4. Welke aanbevelingen vloeien voort uit de inzichten over effecten, genomen maatregelen en samenwerking binnen het stelsel?

In bijgaande onderzoekopzet treft u meer informatie aan over de bedoeling van dit onderzoek, de vraagstelling en de verdere aanpak en planning ervan.

Samenvatting van de onderzoeksaanpak
De onderzoeksaanpak is gefaseerd opgebouwd. Allereerst bestuderen de onderzoekers literatuur en raadplegen zij een expertpanel om in kaart te brengen welke preventieve en repressieve maatregelen gemeenten theoretisch kunnen inzetten. Dit resulteert in een lijst met mogelijke maatregelen en een inschatting van de redelijkerwijs te verwachten effecten daarvan.

Daarna start het veldonderzoek om inzichtelijk te maken welke maatregelen gemeenten op papier en in de praktijk inzetten, al dan niet binnen samenwerkingsverbanden. Dit gebeurt in twee stappen: 1) via een documentenstudie van door de gemeente aan te leveren documenten 2) via een door de gemeente in te vullen vragenlijst. De uitkomsten voor onze beide gemeenten worden door BMC afzonderlijk vastgelegd in een specifieke lokale 'nota van bevindingen'. Vervolgens worden alle lokale uitkomsten geanalyseerd om tot een landelijk overkoepelend eindrapport te komen.

Wat verwachten wij van de ambtelijke organisatie en wanneer?
Om de administratieve belasting voor de ambtelijke organisatie zo laag mogelijk te houden, is de benodigde inzet beperkt tot een aantal specifieke momenten:

- **Mei t/m september 2026 Veldonderzoek:** Wij zullen de ambtelijke organisatie vragen om documenten aan te leveren die inzicht geven in het theoretische beleid, de daadwerkelijke uitvoering van maatregelen en eventuele samenwerkingsverbanden. Daarnaast ontvangt de concerncontroller medio augustus, nadat de documenten aangeleverd en geanalyseerd zijn, een digitale, gestructureerde vragenlijst voor verificatie en verdieping. Het is de bedoeling dat de concerncontroller deze samen met zelf te bepalen relevante collega's invult.
- **November 2026 Ambtelijk wederhoor:** De concept nota van bevindingen over de gemeente wordt ambtelijk aan de gemeente voorgelegd. U krijgt hierbij de mogelijkheid om het rapport te controleren op feitelijke onjuistheden.
- **Na januari 2027 Bestuurlijk wederhoor:** Na afronding van de definitieve bevindingen en het opstellen van de bestuurlijke nota door de rekenkamer, wordt het college van burgemeester en wethouders gevraagd om een formele bestuurlijke reactie op de conclusies en aanbevelingen. Na deze reactie zullen wij aan de raad rapporteren.

Wij vertrouwen erop u hiermee, en met het bijgevoegde plan van aanpak van BMC, voor nu voldoende te hebben geïnformeerd. Voor vragen kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,

namens de rekenkamer,
Frits van Vugt (voorzitter)